

ÖZET

Fatima Mernissi'nin Gözüyle Gazali ve Freud: İslam'da Yanlış Kadın Hakları Algısı

Cengiz KOÇ

Bu tez doğudan Fatima Mernissi ve Amina Wadud'un kadına bakış açısını ve batıdan ise Virginia Woolf'un kadın hakları ile ilgili düşünceleri üzerine odaklanmaktadır. Fatima Mernissi ve Amina Wadud Ortadoğu'da ve diğer İslam ülkelerinde kadın hakları konusunda önemli bir etkiye sahiptir. Bu iki önemli feminist yazar buldukları ülke ve toplumlarda, yurtdışında ve özellikle France ve Amerika'da kadın hakları konusunda toplumu yönlendiren yazarlar olarak kabul görmektedir. Her iki yazar da cinsiyet ayrımcılığı ve kadın hakları üzerine odaklanmıştır. Yazmış oldukları kitaplarla Ortadoğu'da özellikle Fas, Cezayir, Tunus ve Mısır'da topluma yön vermişlerdir. Diğer feminist yazarlar gibi, Mernissi, özellikle İslam ülkelerinde, cinsiyet ayrımcılığından kaynaklanan sıkıntılar ve her iki cinsiyetin çalışma ve yaşam alanlarında ortaya çıkan problemleri üzerine odaklanmıştır. Mernissi bir Müslüman feminist yazar olarak bütün gücünü Müslüman toplumlarda erkek hegemonyasından kaynaklanan yoksulluk, cehalet cinsel istismar, ayrımcılık ve bu problemlerin üstesinden gelmek için harcamıştır. Bu problemlerle savaşmak ve mücadele etmek için iki yöntem seçmiştir. Birincisi; kadın ve cinsiyet ayrımcılığı ile ilgili erkek söylemine karşı çıkmak. İkincisi; bu mücadelede başarılı olmak için kadınların sesinin çıkmasını teşvik etmek ve onları kendilerini ifade etmeleri için gerekli kaynakları üretmelerine yardımcı olmak. Aynı zamanda bu tezde İbrahimi dinlerde erkek hegemonyasından kaynaklanan problemler ve bu dinlerdeki topluma örnek olan feminist yazarlar ve bu yazarların toplumu özellikle kadını yönlendirme konusunda yapmış oldukları çalışmalar ifade edilmeye çalışılmıştır. Bu yazarlar İslam ülkelerinde ki ataerkil düşüncenin bilerek Kur'an ve hadis gibi kutsal kaynakları erkek çıkarlarına ve düşüncesine uygun yorumladıklarını ve kadını dışladıklarını ifade etmekte. Bu da gösteriyor ki İbrahimi dinlerde kadınlar bu ilahi kaynaklar yanlış yorumlanarak kadın toplumdan dışlanmış ve elde etmesi gereken hiçbir hakkı elde edememiştir. Kadınlar hangi dine mensup olursa olsunlar, din ayrımı yapmadan haklarını elde etmek ve erkekle aynı haklara kavuşmak için beraber çalışmalı ve bu problemlerin üzerine odaklanmalıdır. Kadınların bu haklarını elde etmek için dini kaynaklar tekrar baştan ele alınmalı ve kadınlar tarafından baştan yorumlanmalıdır, ancak bu şekilde kadınlar bu kaynaklarda kendilerine yer bulabilirler. Ayrıca bu tez Mernissi'nin, Gazali'nin kadın hakları üzerine yazmış olduğu eserlerini eleştirmesi ve bu eleştirinin haksızlığı ve yanlışlığı üzerinde durmaktadır. Mernissi kadına bakış açısı yönünden Gazali ve Freud arasında büyük bir fark olmadığını düşünmektedir. Her iki felsefecinin de kadını aşağıladığını düşünmektedir. Mernissi Gazali'nin kadının muhakkak kontrol altında tutulması gerektiğini ifade ettiğini, aksi takdirde topluma tehdit oluşturduğunu söylediğini iddia etmektedir. Gazali'ye göre toplumu korumanın en iyi yöntemi kadını izole etmektir. Bu düşüncenin yanlışlığı tezde ifade anlatılmaktadır.

ABSTRACT

Ghazali and Freud through the Eyes of Fatima Mernissi: Misconception of Women's Rights in Islam

Cengiz KOÇ

This thesis will focus on Fatima Mernissi's and Amina Wadud's views of feminism from the Eastern perspective and Virginia Woolf's ideas from the West. Fatima Mernissi's and Amina Wadud's influence extend throughout the Middle East and into other Islamic countries. They are recognized as public figures in their countries and abroad, especially in France and the United States where they are still famous amongst feminist groups. Their focus is on gender discrimination and women's issues. They always seek to supervise the publication of their books and articles on the legal status of women in Middle Eastern countries, especially Morocco, Algeria, Tunisia and Egypt. Similar to other feminist writers, Mernissi concentrates on women's problems related to the issues of gender discrimination and the problems between the sexes in different areas, especially problems women encounter in Muslim countries. She has especially underlined the problems of women who live in Middle Eastern countries. As an Islamic feminist writer, Mernissi focuses on poverty, illiteracy, sexual oppression, and dominance by men in Muslim societies. She chooses to fight these problems in two ways, by being subject to the dominant Muslim male discourse related to women and their sexuality, and second, by providing the silent woman with a voice to articulate about their own narratives. In this thesis I also try to demonstrate some realities about gender discrimination which some well-known feminists are recognized in all Abrahamic religions. They all argue that in Muslim societies men deliberately misinterpret sacred texts and try to exclude women from the public sphere in those countries. These feminist writers show how patriarchal societies of the Abrahamic religions have ignored women and how they have manipulated people by misinterpreting the texts. In fact, women from Abrahamic religions must work together to gain their rights in different cultures or societies. In addition, Muslim feminists declare that these sacred texts should be reinterpreted by women, not men. Women must re-handle all these texts according their own experience as women. In fact, the dispute was caused by the patriarchal ideas in the Abrahamic religions. So, due to this problem prevailing in two religions, all the sacred texts and books should be reinterpreted according to benefits of women, and women should no longer be ignored in these texts. This thesis also concentrates on Mernissi's misinterpretation and misunderstanding of Ghazali and Ghazali's ideas about women in Islam. Mernissi argues that there is no great differences between Freud and Ghazali in terms of their ideas about women. She claims that both philosophers humiliate and see women inferior. She believes that Ghazali is at fault because he thinks that women's sexual power should be controlled, otherwise it is a threat to the society. Ghazali claims that isolation of women is very crucial for protecting Muslim society. However, Mernissi focuses on sexual ideology and thus criticizes Ghazali.